

Bijlage 3 bij Kamerbrief met beleidsreactie op evaluatie Exotenverordening en IPBES-rapport over invasieve exoten

Zestien aanbevelingen en de beleidsreactie van LNV en provincies

De aanbevelingen zijn kort samengevat, voor het complete weergave zie het evaluatierapport in bijlage 2.

Thema 'Verantwoordelijkheden en afspraken'

Aanbeveling 1) Afspraken met andere ministeries: *over het proactief, vanuit een sterk preventief perspectief (en daarmee ook bestrijdend en beheersend), in het periodieke beheer en onderhoud van hun terreinen, gebouwen, wateren en infrastructuur gestalte gaan geven aan het voorkomen van introductie en het onopzettelijk verspreiden van invasieve exoten.*

Deze aanbeveling is ondersteunend aan de huidige inzet van LNV en ik geef hier opvolging aan. De aanbeveling noemt ministeries, maar feitelijk gaat het hier om alle terreinbeherende overheden die een verantwoordelijkheid hebben om werkzaamheden zorgvuldig uit te voeren. Daarbij kunt u denken aan Rijkswaterstaat, ProRail, Defensie, waterschappen, provincies en gemeenten. Het gevoel van urgentie voor meer preventie en de inzet van partijen op preventie lijkt te zijn gegroeid sinds de inwerkingtreding van het nationaal handelsverbod voor Aziatische duizendknopen en door de problemen met uitheemse rivierkreeften.

In het bestuurlijk overleg 'aankpak uitheemse rivierkreeften' is inmiddels door de deelnemende overheden commitment uitgesproken om het handelingskader transport exoten in de eigen organisatie en werkwijze toe te passen. Onder meer door zelf zorgvuldig te werken (zoals beschreven in het handelingskader) als ook door voorwaarden op te nemen in aanbestedingstrajecten en opdrachten voor uitvoerders (bestekken/contracten). Doelstelling is om in ieder geval alle medeoverheden zich te laten committeren via een intentieverklaring of convenant. En het streven is dat tevens relevante partijen uit het bedrijfsleven het handelingskader bij hun werkzaamheden gaan toepassen en zo verdere verspreiding van invasieve exoten via grond, bagger en maaisel zoveel als mogelijk te voorkomen.

Aanbeveling 2) Structurele samenwerking tussen provincies, RWS en ProRail: *bevorder vanuit LNV structurele samenwerking op het vlak van beheer en onderhoud van terreinen, gebouwen, wateren en infrastructuur.*

Provincies zijn verantwoordelijk voor regionale samenwerking tussen partijen. De regierol van provincies wordt de komende tijd nog eens versterkt in de gebiedsprocessen van het NPLG. Desondanks signaleren ook de provincies dat het nodig is dat LNV (als rijksoverheid en systeemverantwoordelijke) de structurele samenwerking tussen provincies en andere rijksoverheden gaat bevorderen.

De provincies geven aan dat het voor hen lastig is om rijksoverheden zoals RWS, Defensie en ProRail op hun verantwoordelijkheden aan te spreken. Het is volgens hen daarom van groot belang dat LNV landelijk overleg met alle grote stakeholders organiseert. Provincies kunnen RWS, Defensie en ProRail aanspreken als het gaat om de vestiging van nieuwe invasieve exoten (van de Europese Unielijst) in Nederland op terreinen die door hen beheerd worden. Eliminatie is volgens de EU-richtlijn verplicht en de provincie kan voor de bestrijding middelen beschikbaar stellen. Bij het beheer van wijd verspreide invasieve exoten ligt het ingewikkelder. Voor het beheer van wijd verspreide invasieve exoten helpt het als afspraken op landelijk niveau worden gemaakt, waarna provinciaal op gebiedsniveau een uitwerking kan plaatsvinden en kan worden samengewerkt. Als minister van Natuur en Stikstof zal ik de aanbevolen structurele samenwerking tussen provincies en rijksoverheden helpen bevorderen.

Thema 'Toereikende afspraken met provincies en waterschappen'

Aanbeveling 3) Controleer plannen voor aankpak artikel 17 soorten: *check alle provinciale plannen voor de aankpak van artikel 17 soorten (snelle uitroeiing in vroeg stadium van invasie) en*

beoordeel of met (de bundeling van) deze plannen (landelijk overzicht) aan Europese doelen voldaan wordt.

Snelle uitroeiing in een vroeg stadium van invasie zoals bepaald in artikel 17 van de Exotenverordening is een verplichting. In de provinciale plannen wordt op hoofdlijn aangegeven op welke wijze de eliminatie van de artikel 17 soorten wordt vormgegeven. Hier moeten provincies in ieder geval aan voldoen voor wat betreft soorten van de Unielijst waarvoor de provincies verantwoordelijk zijn. Van deze verplichting mag alleen worden afgeweken onder de voorwaarden van artikel 18. LNV houdt de provincies nu al aan deze verplichting en in die zin voegt het controleren van plannen voor aanpak van artikel 17 soorten weinig toe. Wel kan het bundelen van alle provinciale beheermaatregelen (waaronder ook artikel 19) betrokken partijen meer overzicht bieden.

Provincies geven aan dat de snelle uitroeiing van artikel 17 soorten zelf hier niet het grote knelpunt vormt. Om snel te kunnen reageren op nieuwe vestigingen van artikel 17 soorten zijn de provincies afhankelijk van het doorgeven van meldingen. Dat loopt nu goed via Waarneming.nl en Bureau Risicobeoordeling & onderzoek van de NVWA, maar omdat sommige soorten zich niet goed laten observeren en vergen deze wat extra aandacht. Daarnaast maken de provincies zich zorgen over de vestiging van nieuwe invasieve exoten die (nog) niet op de Unielijst staan. Deze kunnen, zo leert de ervaring, in sommige gevallen een groot probleem voor de inheemse biodiversiteit vormen. Provincies zouden daarover graag met LNV afspraken willen maken. De uitkomst hiervan zal een plek krijgen in het door de Kamer verzochte 'landelijk aanvalsplan invasieve exoten' dat LNV samen met de provincies gaat opstellen.

Aanbeveling 4) Benoem gezamenlijk ambitieniveau voor aanpak artikel 19 soorten: *benoem (provincies gezamenlijk; in afstemming met het ministerie van LNV) per artikel 19 soort wat het gezamenlijk ambitieniveau moet zijn voor beheersing. En vertaal deze uitkomst naar de afzonderlijke provinciale plannen.*

Deze aanbeveling hebben de provincies reeds omarmd. De provincies werken aan een gezamenlijk ambitie document voor de aanpak van artikel 19 soorten (wijdverspreide soorten). De provincies zullen zich daarbij in principe baseren op de afspraken over het ambitieniveau voor de artikel 19 soorten (beheersing of eliminatie) die in de afgelopen jaren bij de overdracht van de Unielijstsoorten van LNV aan de provincies al zijn vastgelegd en waarvoor de provincies reeds beheermaatregelen hebben opgesteld.

Dit gezamenlijk ambitiedocument zal onderdeel worden van het door de Kamer verzochte 'landelijk aanvalsplan invasieve exoten' dat LNV samen met de provincies gaat opstellen (naar aanleiding van de motie VVD/CU en motie BBB). Dit document zal de provincies helpen om met LNV het gesprek aan te gaan over mensen en middelen. Anderzijds zal dit document helpen om een passend antwoord te geven op de soms hoge verwachtingen van de buitenwereld ten aanzien van bestrijding en beheer van bepaalde invasieve exoten.

Volledige eliminatie van in Nederland gevestigde soorten (wijd verspreide soorten conform artikel 19) is, een aantal soorten met een geringe verspreiding daargelaten, niet meer aan de orde. Hierbij is het van belang de doelstelling van de Exotenverordening in het oog te houden; de nadelige gevolgen op de biodiversiteit van zowel de opzettelijke als onopzettelijke introductie en verspreiding in de Unie van invasieve uitheemse soorten te voorkomen, tot een minimum te beperken en te matigen. Kortom, ons doel is om de negatieve effecten op inheemse planten en dieren zo veel mogelijk tegen te gaan. Echter, in de praktijk zijn voor slechts een beperkt aantal invasieve exoten werkelijk effectieve maatregelen te treffen. De Exotenverordening houdt rekening met deze realiteit in artikel 19 lid 1 waarin lidstaten de ruimte wordt geboden om prioriteren en proportionaliteit in acht te nemen¹. Dit is waarom de provincies, gelet op de beschikbare middelen, de prioriteit voor wat betreft de bestrijding en het beheer van wijd verspreide soorten bij de natuurgebieden in N2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland (NNN) leggen.

¹ Artikel 19 lid 1 Exotenverordening: 'Deze beheersmaatregelen zijn evenredig met de gevolgen voor het milieu en afgestemd op de specifieke omstandigheden van de lidstaten, zijn gebaseerd op een kosten-batenanalyse en omvatten tevens, voor zover haalbaar, de in artikel 20 bedoelde herstelmaatregelen. Zij worden op basis van de risico-evaluatie en hun kosteneffectiviteit naar prioriteit gerangschikt.'

Aanbeveling 5) Periodiek overleg over voortgang en resultaten: *initieer en stimuleer gezamenlijk, strategisch overleg tussen provincies, waterschappen, LNV over voortgang en resultaten in relatie tot Europese eisen.*

Ik kan mij goed vinden in deze aanbeveling en ook de provincies geven aan dat zij een periodiek strategisch overleg wenselijk vinden en dat ook andere rijksoverheden aan dit overleg zouden moeten deelnemen. Het strategisch overleg tussen provincies, waterschappen en LNV vindt momenteel te ad hoc en vooral bilateraal plaats. Het zijn vaak specifieke invasieve exoten waarover geregeld overleg wordt gevoerd tussen provincies, waterschappen en LNV, zoals onder meer;

- het bestuurlijk overleg en programma 'Aanpak uitheemse rivierkreeften' waaraan LNV, IenW, waterschappen, provincies, gemeenten, beroepsvissers, sportvissers, bos- en natuurterreineigenaren en agrariërs deelnemen;
- de intensieve bestrijding van muskusratten en beverratten door de waterschappen in het belang van de Nederlandse waterveiligheid;
- de omgang van provincies met de Aziatische hoornaar die zich in (Zuidelijk) Nederland definitief heeft gevestigd;
- de omgang van provincies met de wasbeer die nu nog uit Nederland verwijderd kan worden, maar vanuit Duitsland een opmars maakt richting Nederland.

Ik vat de aanbeveling op als een aansporing om het huidige brede periodieke overleg van LNV met het IPO, de UvW, de VNG/Stadswerk, Rijkswaterstaat, de VBNE (bos- en natuurterreineigenaren) en de NVWA (Focusgroep) nieuw leven in te blazen. Tevens kan het bestuurlijk overleg Natuur waar minister Nens en gedeputeerden elkaar treffen beter worden benut om de voortgang, resultaten en beslispunten op politiek-bestuurlijk niveau met elkaar te bespreken. Het ligt voor de hand dat ook de UvW bij dit BO Natuur aansluit.

Ik wil verder wel markeren dat een strategisch voortgangsoverleg onder leiding van LNV alleen goed zal werken indien de provincies, waterschappen en sommige andere gesprekspartners zich intern beter gaan organiseren. Dit zou bijvoorbeeld kunnen door versterking van de rol en inzet van:

- De provinciale werkgroep invasieve exoten
- De plaagsoortenwerkgroep waterschappen
- De regionale diensten van Rijkswaterstaat

Provincies geven aan momenteel via effectmonitoring de effectiviteit van de maatregelen en de kosten van bestrijding en beheer beter in beeld te brengen. Nu is voorzien in een driejaarlijkse rapportage die met name gericht is op de kosten, maar er zou ook jaarlijks kunnen worden stilgestaan bij de behaalde resultaten. Dit zou in het kader van een landelijk overleg met de grote stakeholders kunnen plaatsvinden of apart worden georganiseerd. Zo'n jaarlijks landelijk overleg draagt tevens bij aan de zes jaarlijkse rapportage van Nederland aan Brussel.

Thema 'Bijdrage van Europese exotenverordening'

Aanbeveling 6) Voorstellen wijzigingen verordening: *onderzoek of Nederland wijzigingen Exotenverordening kan realiseren (flankerend beleid, nationale lijsten, schadeloosstelling en gebruik van tussencategorieën).*

Vanuit LNV wordt over het exotenbeleid goed contact onderhouden met de Europese Commissie. Onze zorgen over de soms korte overgangstermijn voor specifieke invasieve exoten zijn meermalen door mijn voorganger aan de Europese Commissie voorgelegd, waarbij onze wens om flankerend beleid of schadeloosstelling in geval van inbreuk op het eigendomsrecht (in het geval van commerciële soorten) is gedeeld. In Brussel bestaat hiervoor echter nauwelijks draagvlak vanwege het principe 'de vervuiler betaalt'. Bij de vorige uitbreiding van de Unielijst heeft de Europese Commissie weliswaar voor vier soorten een extra overgangstermijn van respectievelijk 2 jaar en van 5 jaar vastgesteld. Deze overgangstermijnen zijn met veel moeite en geluk voor elkaar gekregen. We moeten constateren dat er bij de Europese Commissie en onder andere lidstaten

weinig begrip of draagvlak bestaat voor de Nederlandse wens om rekening te houden met (mogelijke) financiële impact op bedrijven. Dit betekent dat Nederland zich zal moeten herbezinnen op wat in Brussel haalbaar is en welke strategie wij willen volgen. In het landelijk aanvalsplan invasieve exoten zal ik hier nader op ingaan.

Aan het aanbevolen gebruik van nationale lijsten of tussencategorieën wordt reeds gewerkt. Bureau Risicobeoordeling & onderzoek van de NVWA werkt hiervoor een systematiek uit die ons kan helpen om invasieve exoten op juiste/effectieve wijze te categoriseren. Afhankelijk van de kenmerken en status van een soort is immers een eigen strategie aanpak gewenst. Zoals ik in mijn brief al vermeldde, vergen 'nieuwe' invasieve exoten die in Nederland opduiken een andere aanpak dan wijd verspreide soorten. En voor invasieve exoten met commerciële waarde kan een handelsverbod nuttig zijn, maar voor andere invasieve exoten niet. Ook in het geval van nationale lijsten of tussencategorieën dienen we selectief te zijn en keuzes te maken.

Thema 'Duidelijke plannen, beleid, doelen en ambities'

Aanbeveling 7) Inzet op meer preventie: onderzoek hoe preventie (tegengaan introductie en onopzettelijke verspreiding) verder uitwerking kan krijgen danwel aanpassingen vergt bij nieuwe ontwikkelingen. Dit vraagt voortzetting van goede analyses van 'pathways', inzicht in handelingsperspectief per soort en inzicht in de te verwachten effectiviteit en daarmee prioriteit per te betrekken partijen (denk aan andere ministeries, RWS, ProRail, bedrijfsleven, soortenorganisaties, brancheorganisaties, etc.).

Deze aanbeveling neem ik van harte over met extra aandacht voor de rol en inzet van mede-overheden, bedrijfsleven en andere stakeholders. Juist ook bij preventie is samenwerking met en draagvlak onder uiteenlopende partijen van groot belang. Vanwege hun vaak belangrijke rol in het realiseren van preventie en vanwege het belang dat veel partijen hierbij hebben. Immers hoe beter introductie en verspreiding van invasieve exoten in Nederland via preventie wordt voorkomen, hoe minder schade partijen later lijden of bestrijding of herstel partijen achteraf moeten treffen. In mijn brief heb ik hier al het nodige over gezegd. En in het landelijk aanvalsplan invasieve exoten zal ik verder toelichten hoe ik hier concreet vorm aan wil geven.

Aanbeveling 8) Verbeteringen samenwerking NVWA en RVO: onderzoek of verbeteringen mogelijk zijn in samenwerking NVWA en RVO (bij handhaving verontreinigde producten en beoordeling aanvragen ontheffingen) en kijk naar doorontwikkeling van import controlesysteem (opnemen familie- én subnamen).

NVWA en RVO werken continue aan verbetering van de samenwerking op handhaving en toezicht en stemmen hierover ook af met LNV. Tijdens het maandelijks uitvoeringsoverleg vindt afstemming plaats tussen NVWA, RVO en beleid van LNV over het proces en complexere (handhavings-) zaken. Zo wordt snel en afgestemd gehandeld ingeval keuringsdiensten invasieve planten aantreffen die onbedoeld meeliften met import van sierteeltgewassen. Bij de aanvraag of controle van ontheffingen beoordeelt RVO eerst uitvoerig alle administratieve informatie voordat NVWA inspecties uitvoert. Hoewel het Europees import controlesysteem kan niet zomaar worden aangepast, zou het gebruik van soortnamen de import-controles verbeteren om opzettelijke introducties te voorkomen. Deze wens zullen we nogmaals signaleren bij de Europese Commissie DG ENV.

Aanbeveling 9) Verantwoordelijkheid aanpak invasieve waterplanten: onderzoek en benoem per provincie en betrokken waterschap(pen) welke partij voor welke soort(en) (voor wat betreft invasieve waterplanten) de verantwoordelijkheid draagt voor de aanpak (bestrijding danwel beheersing) ervan.

De provincies geven aan dat tijdens het implementatietraject van de Exotenverordening is afgesproken dat waterschappen vanuit hun verantwoordelijkheid voor de kwaliteit en doorstroming van wateren alsmede het onderhoud van de dijken eigenstandig invasieve exoten beheren (regulier beheer). Alleen wanneer de provincies hogere ambities willen nastreven zoals het volledig elimineren van een soort of het totaal verwijderen van invasieve exoten uit een bepaald gebied is er reden om waterschappen ook financieel te ondersteunen. Voor de provincies was dit ook een

randvoorwaarde om de verantwoordelijkheid voor de aanpak van invasieve exoten op zich te nemen.

Dit betekent dat de huidige praktijk is dat alleen in de provincies waar problemen zijn met invasieve waterplanten in bepaalde natuurgebieden aanvullend afspraken met het betreffende waterschap gemaakt worden. Het is aan te bevelen dat iedere provincie met de betrokken waterschappen deze afspraak herbevestigt en beziet of er voor bepaalde natuurgebieden een hogere ambitie gewenst is. Anderzijds geven veel waterschappen op dit moment aan dat zij door de toename van invasieve exoten geconfronteerd worden met stijgende kosten van het regulier beheer. Ook hiervoor is overleg op landelijk niveau gewenst.

Thema 'Samenwerking, afstemming en communicatie'

Aanbeveling 10) Succesfactoren inzichtelijk maken en delen: stimuleer en vergroot (binnen de huidige interprovinciale werkgroep 'invasieve exoten') de samenwerking tussen provincies onderling en tussen provincies en terreinbeherende organisaties door succesfactoren zichtbaar te maken en te delen (ook door verdere clustering voor soorten/soortgroepen). Activeer de provincies die achter liggen met hun beleid en uitvoering.

Mijns inziens onderschrijft deze aanbeveling de rol van de provincies voor samenwerking en kennisdeling over bestrijding en beheermaatregelen. De provincies geven aan dat zij inmiddels vier keer per jaar met elkaar overleggen over de aanpak van invasieve exoten, waarbij ook gekeken wordt naar succesfactoren. Hierbij gaat het dus om systeemvragen zoals hoe je met TBO's samenwerkt en hen in beweging krijgt én het gaat over specifieke soorten en hoe deze effectief te bestrijden. De provincies willen leren van elkaars ervaringen met name ook op het vlak van het motiveren en in beweging krijgen van stakeholders en gebiedspartners. Hier zien de provincies nog ruimte voor verbetering. Het onder aanbeveling vijf genoemde intensieve overleg tussen LNV en provincies (en waterschappen) over specifieke invasieve exoten ligt in het verlengde van dit interprovinciaal overleg. Wat betreft de formulering en uitvoering van beleid worden op dit moment grote stappen gemaakt en hebben inmiddels veel provincies een inhaalslag gemaakt. Op deze ingeslagen weg willen de provincies verder gaan.

Thema 'Bemensing en middelen'

Aanbeveling 11) Onderzoek benodigd aantal FTE in relatie totale omvang van opgave: onderzoek de inhoud en reikwijdte van de totale opgave per provincie en vertaal dit naar het aantal FTE dat nodig is om deze opgave aan te pakken.

Deze aanbeveling om de bemensing bij de provincies in overeenstemming te brengen met de opgave per provincie hangt samen met aanbevelingen 13 en 14. Ik constateer, overigens net als de provincies zelf, dat op dit moment de bemensing bij de meeste provincies net voldoende is om aan de minimale vereisten van de Exotenverordening opvolging te geven. Als minister van Natuur en Stikstof spreek ik de provincies daarom aan om hun inzet op invasieve exoten voor wat betreft bemensing te verhogen, zodat in voldoende mate aan de aangegeven verantwoordelijkheden kan worden voldaan.

De provincies geven aan dat in het kader van het in beeld brengen van de provinciale ambities ook gekeken zal worden naar een gewenste formatieomvang. Middelen hiervoor ontbreken op dit moment en hierover kunnen de provincies het gesprek met LNV aangaan op basis van het kosteninzicht zoals genoemd onder aanbeveling 13. Overigens signaleren de provincies dat ook bij andere stakeholders, met name terreinbeheerders, een capaciteitsprobleem (krappe arbeidsmarkt) en prioriteringsvraag in verband met beperkte middelen.

Aanbeveling 12) Meer FTE beschikbaar voor preventie: als het ministerie van LNV kiest voor een grotere inzet op preventieve maatregelen dan ligt het voor de hand te overwegen hiervoor meer FTE beschikbaar te stellen om preventietaken op te pakken.

Zoals ik reeds in mijn Kamerbrief aangeef laat ik een nationale strategie ontwikkelen die zich nog meer dan voorheen richt op preventie en de vroege eliminatie van zorgwekkende 'nieuwe' invasieve exoten die in Nederland opduiken. Deze preventiestrategie maak ik onderdeel van het landelijk aanvalsplan dat ik, inclusief de kosten daarvan, laat opstellen. Hierbij wil ik wel opmerken dat voor een meer ambitieuze aanpak van invasieve exoten op dit moment nog geen mensen en middelen beschikbaar zijn. Het aanvalsplan zal tevens in beeld brengen welke extra maatregelen kunnen worden getroffen inclusief een indicatie van vereiste aanvullende financiering voor mensen en middelen bij het Rijk, provincies en andere overheden. Besluitvorming hierover is aan een volgend kabinet.

Aanbeveling 13) Inzicht in kostenontwikkeling: provincies moeten inzichtelijk maken wat, sinds 2018, hun kostenontwikkeling voor de aanpak van invasieve exoten is geweest (conform eerdere afspraak).

Ik vind het belangrijk dat de provincies met deze aanbeveling aan de slag gaan. Bij de overdracht van de verantwoordelijkheid voor de bestrijding en het beheer van invasieve exoten aan de provincies is afgesproken dat de provincies iedere drie jaar inzicht in de kostenontwikkeling bieden richting LNV. Deze financiële rapportage die de provincies iedere drie jaar aan LNV zou moeten leveren² is bedoeld om het gesprek met elkaar te kunnen voeren over eventuele herijking van de financiering. De provincies hebben tot op heden nog geen financiële rapportage aangeleverd en een dergelijk herijkingsgesprek heeft daarom nooit plaatsgevonden.

De provincies geven aan deze aanbeveling te hebben opgepakt en met de uitvoeringsorganisatie voor de gezamenlijke provincies BIJ12 zorg te dragen voor een financiële rapportage. Deze rapportage kan in 2024 met LNV besproken worden. Daarnaast werken de provincies aan een ambitiedocument dat in beeld moet brengen welke kosten gemoeid zijn om echt voortvarend aan de slag te kunnen.

Aanbeveling 14) Totale opgave en geoormerkt, structureel budget: laat provincies de inhoud en reikwijdte van de totale opgave voor Artikel 17 en 19 soorten per provincie onderzoeken en vertalen naar een geoormerkt, structureel budget voor de aanpak van invasieve exoten.

Deze aanbeveling hangt samen met aanbevelingen 11 en 13 en ik onderschrijf het belang van het oormerken van middelen bij de provincies specifiek voor de aanpak van invasieve exoten, als ook van het vrijmaken van mensen (FTE's) hiervoor. Deze aanbeveling richt zich op de totale opgave van de afzonderlijke provincies. Iedere provincie zal hiervoor eerst duidelijkheid moeten geven over hoe zij opvolging geven aan de eerdere aanbevelingen (met name 3, 4 en 9).

Het bepalen van de totale opgave en het oormerken van een structureel budget is voor de provincies een zeer belangrijk onderwerp. De provincies hebben deze aanbeveling omarmd door gezamenlijk een ambitiedocument op te gaan stellen, waarbij ook de (structurele en toekomstige) kosten in beeld worden gebracht. Het streven is dit ambitiedocument begin 2024 gereed te hebben. De meeste provincies hebben geen eigen middelen voor invasieve exoten en zijn daardoor volledig afhankelijk van de geldstromen van LNV. De aanpak van invasieve exoten wordt momenteel gefinancierd binnen andere kaders, zoals de herstelprogramma's voor N2000-gebieden. Dat is echter niet toereikend, omdat deze middelen niet kunnen worden ingezet voor bestrijding en beheersmaatregelen buiten de N2000-gebieden.

Vanuit LNV zal ik er voor zorgdragen dat het gezamenlijk ambitiedocument dat de provincies opleveren onderdeel wordt van het door de Tweede Kamer gevraagde landelijk aanvalsplan invasieve exoten.

Thema 'Registratie, monitoring en rapportage'

² Onderdeel van de afspraken tussen Rijk en provincies is dat wanneer de kosten voor bestrijding van invasieve uitheemse soorten sterk stijgen en redelijkerwijs niet zijn op te vangen, Rijk en provincies de consequenties daarvan met elkaar zullen bespreken. In het licht van het voorgaande en artikel 2 van de Financiële-verhoudingswet is het van belang in beeld te hebben hoe de kosten voor de nieuwe taken zich ontwikkelen. Hiertoe zal de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit in ieder geval elke drie jaar een beknopte financiële evaluatie van het gevoerde beleid opstellen, op basis van gegevens van de provincies.

Aanbeveling 15) Actuele verspreiding van Artikel 17 en 19 soorten in beeld: *behoefte van provincies aan inzicht in actuele verspreiding van artikel 17 en artikel 19 soorten die nog uit te roeien zijn. Kijk of hiervoor nieuwe/betere monitoringssystemen bestaan (of ontwikkeld kunnen worden) zodat provincies sneller in actie kunnen komen.*

LNV heeft een landelijk monitoringssysteem laten inrichten ten behoeve van de (verplichte) zes jaarlijkse rapportage van de verspreiding van soorten van de Europese Unielijst aan de Europese Commissie. Deze aanbeveling spreekt over monitoring in het kader van bestrijding en beheer waarvoor de provincies (voor de meeste soorten van de Unielijst) verantwoordelijk zijn. De provincies kunnen naar eigen inzicht aanvullend laten monitoren of gebruik maken van monitoring door derden op regionaal niveau.

Onder het programma 'Aanpak uitheemse rivierkreeften' wordt momenteel een inventarisatie gehouden van alle type monitoring die nu al plaatsvindt en verkend welk type monitoring nodig en haalbaar is voor (toekomstige) bestrijdingsacties en effectiviteitmetingen. Wellicht ten overvloede; deze actie ligt niet bij de provincies omdat de verantwoordelijkheid voor het treffen van beheersmaatregelen tegen uitheemse rivierkreeften destijds níet aan de provincies is overgedragen.

De provincies geven aan dat LNV heeft zorg gedragen dat waarnemingen van met name de invasieve exoten waarvoor een eliminatiedoelstelling geldt worden verzameld en aan de provincies worden doorgegeven. Het gaat dan specifiek om de nieuwe soorten en de soorten met een beperkte verspreiding. Deze snelle signalering verloopt onder meer via Waarneming.nl. De provincies geven aan dat voor bepaalde (schuwe) soorten, zoals de wasbeerhond, meer inzet op signalering en monitoring kan worden gepleegd. Dit kan vorm krijgen door extra tellingen te organiseren die in Waarneming.nl kunnen worden verwerkt.

Daarnaast kan het voor bepaalde mobiele diersoorten wenselijk zijn landelijk de aantallen beter te monitoren, zodat er meer inzicht komt in de verspreiding van soorten en de effectiviteit van bestrijding. Provincies zijn zelf verantwoordelijk voor de effectmonitoring van bestrijding, in ieder geval van de maatregelen die door de provincies bekostigd zijn. Deze moeten de provincies ook voor de zes jaarlijkse rapportage aan Brussel in beeld brengen. Provincies willen voor effectmonitoring een uniform systeem ontwikkelen.

Thema 'Kennisuitwisseling over bestrijding en beheersing IUS'

Aanbeveling 16) Verbeteringen informatie en kennis: *kijk naar beter bundelen en toegankelijk krijgen van relevante informatie en kennis voor verantwoordelijke en belanghebbende partijen in het gehele systeem voor de aanpak van invasieve exoten. Let op verschillen in kennisbehoefte op provincie- en lokaal niveau.*

Ik laat de opzet van een (breed) landelijk informatiepunt verkennen, waarin ook gekeken wordt naar de verschillen in kennisbehoefte op provincie- en lokaal niveau. Een eerste rapportage over de bevindingen van deze verkenning heb ik recent ontvangen. De uitkomsten van de verkenning wil ik eerst bestuderen alvorens ik besluit tot het verder uitrollen van zo'n landelijk informatiepunt. In het landelijk aanvalsplan invasieve exoten zal ik hier nader op ingaan.

Communicatie is ook voor de provincies een aandachtspunt en zij willen hun communicatie gaan richten op specifieke doelgroepen. Daarvoor is ook samenwerking gewenst met andere stakeholders als gemeenten, waterschappen en terreinbeheerders. Waar het communicatie specifiek over preventie betreft, kijken de provincies ook naar LNV om daar invulling aan te geven. Communicatie richting burgers zien de provincies als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de verschillende overheden en ik sluit mij daar bij aan.